Härader i

Skåne

Blekinge

Halland

Härader

Enligt Byggningabalken i 1734 års lag skulle häradet svara för byggandet av gästgivargårdar, landsvägar, häradsvägar och broar samt uppsättandet av milstolpar, ha tillsyn över häradsallmänningar och fisken, av vilkas avkastning häradet hade inkomster. Rättegångsbalken ålade häradet att bygga och underhålla tingshusbyggnad, häradsfängelse och häradsarkiv, samt ha ansvaret för den s.k. häradskistan som skulle innehålla olika judiciella handlingar och symboler (till exempel sammanträdesklubba och sigill). Ansvaret för tinghusbyggnaden levde kvar in i senaste tid under det rättsliga begreppet tingshusbyggnadsskyldige. Under ståndsriksdagens tid hade häraderna - respektive närmast motsvarande lokala institutioner i andra delar av landet - en viktig politisk roll genom att de var valkretsar vid val av riksdagsmän i bondeståndet. Valet förrättades i allmänhet av socknarnas utsedda ombud. Det var tillåtet för flera härader att förena sig om en riksdagsman, och detta förekom inte sällan då en riksdag var förenad med ansenliga omkostnader för resa och logi, men en på detta sätt vald riksdagsman hade inte mer än en röst i ståndets omröstningar. Dock baserades på häradsindelningen. En kommunal angelägenhet, som enligt lag även efter 1862 angick häradet, var dock vården av häradets allmänning. Bestämmelser om förvaltning av häradsallmänning förekom i kunglig förordning angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket 26 januari 1894, och upphävdes genom ny lag om häradsallmänning 1932, vilken 1952 ersattes av nu gällande lag om häradsallmänning. Sedan 1932 utgör häradsallmänningarna en form av samfällighet av de närmast berörda markägarna.

Lag (1952:166) om häradsallmänningar

Allmänna bestämmelser om häradsallmänningar

2 §

Häradsallmänning tillhör ägarna av de fastigheter inom häradet vilka äro satta i mantal eller med vilka, enligt vad vid fastighetsbildning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i allmänningen.

Med häradet förstås här det område, som häradet omfattat enligt den av ålder gällande häradsindelningen.

Ägarna av de i första stycket angivna fastigheterna åtnjuta delaktighet i allmänningen efter oförmedlade hemmantalet eller, i fråga om fastigheter för vilka rätten till delaktighet bestämts vid fastighetsbildning, efter den därvid stadgade grunden.

Är genom urminnes hävd, dom eller särskild av regeringen meddelad föreskrift eller på annat lagligt sätt annorledes än ovan sägs bestämt om rätt till delaktighet i häradsallmänning, vare det gällande.

4 §

Delägare må ej å annan överlåta sin rätt till delaktighet i häradsallmänning annorledes än gemensamt med den fastighet varmed rätten är förenad. Överlåtelse som sker i strid häremot vare ogill.

Häradsallmänning skall bibehållas oförminskad där ej här nedan annorlunda stadgas. Häradsallmänning må ej belastas med inteckning eller inskrivning av rättighet och ej heller tagas i mät för annan fordran än sådan för vilken åtnjutes förmånsrätt enligt 6 § 1 förmånsrättslagen (1970:979) till betalning ur allmänningen.

Har någon genom urminnes hävd, dom eller särskild av regeringen meddelad föreskrift eller på annat lagligt sätt erhållit rätt att i visst avseende nyttja häradsallmänning, vare det gällande.

9 §

Till häradsallmänning hörande område må avyttras genom försäljning eller annorledes, om avsevärd förmån för delägarna därigenom vinnes samt avyttringen ej länder skogsskötseln å allmänningen till men eller om eljest synnerliga skäl föreligga till avyttringen. Rätt att besluta om dylik avyttring tillkommer delägarna.

Skånes Häradskarta

Härad, mindre folk- och landområden, vilkas huvudsyfte ursprungligen verkar ha varit av rättslig natur, nämligen upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet alltså det äldre lokala tingsdistriktet, det vill säga rätts- och förvaltningsområdet, inom ett landskap. En annan, samtida benämning på härad anses hundare vara, belagt från tidigt 1000-tal, bland annat genom Jarlabankestenen vid Vallentuna kyrka i Uppland. Inskriften från 1000-talet innehåller det äldsta kända svenska belägget på ordet hundare. Texten översatt lyder: Jarlabanke lät resa denna sten efter sig, medan han levde, och han gjorde denna tingsplats, och ensam ägde han hela detta hundare. Hundare var en benämning på distrikt i de gamla svealandskapen (Uppland, Västmanland o. Södermanland) och ersattes av götalandskapens (Västergötland och Östergötland) benämning härad under mitten av 1300-talet genom Magnus Erikssons landslag.

Oxie Kyrka

Häradsindelningen i Skånelandskapen som den såg ut under medeltiden.

Socknarna i Skåne med härads- och länsgränser cirka 1870.

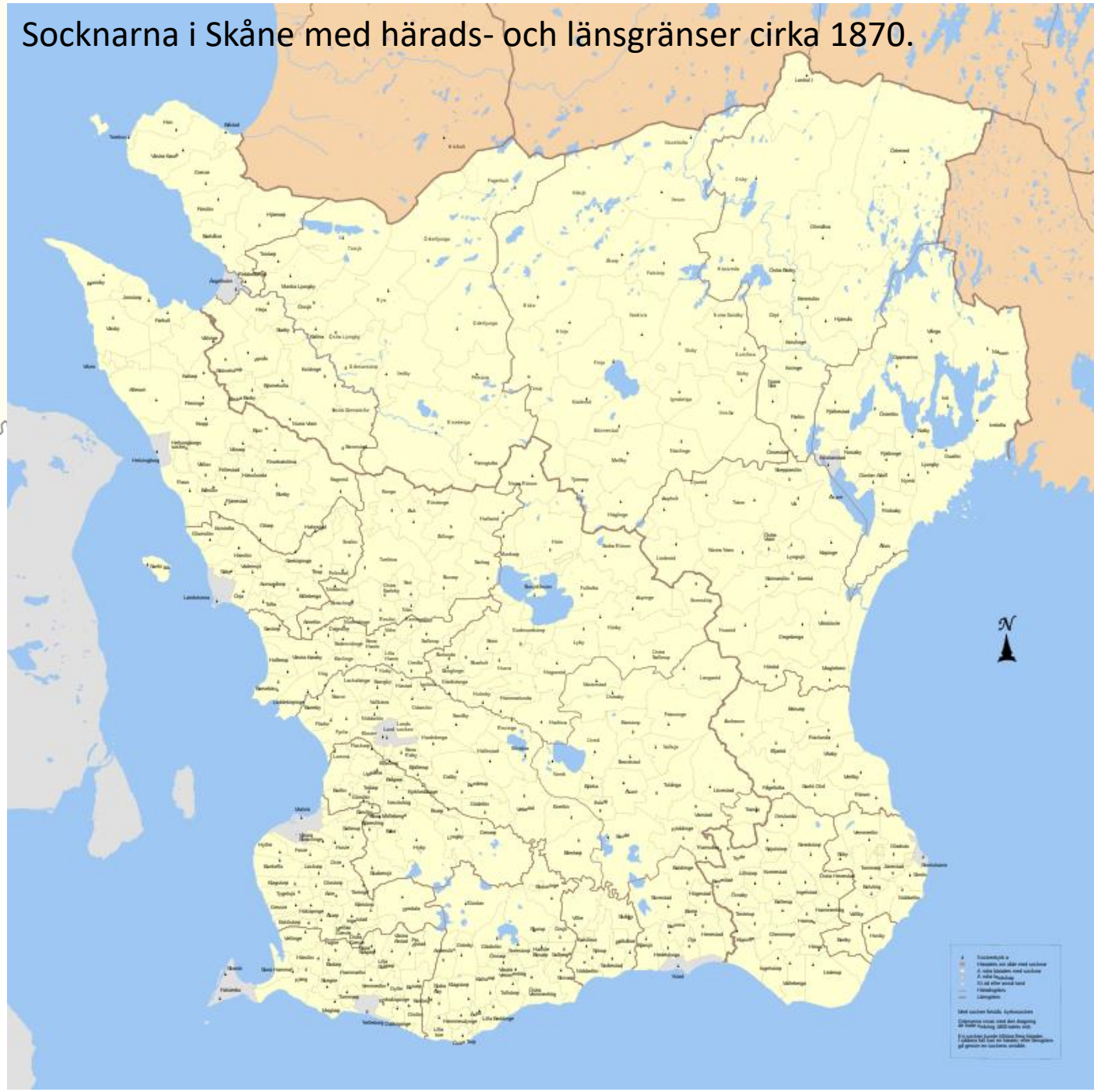

Torna härad

Bjällerup
Blentarp
Bonderup
Borgeby
Dalby
Everlöv
Fjelie
Flädie
Gödelöv
Hardeberga
Håstad
Hällestad
Igelösa
Lackalänga
Lunds socken
Norra Nöbbelöv
Odarslöv
Revinge
Sankt Peters Kloster
Silvåkra
Stora Råby
Stångby
Stävie
Södra Sandby
Vallkärra
Veberöd
Västra Hoby

Torna härad var ett härad i sydvästra Skåne, i dåvarande Malmöhus län. Det motsvaras idag av delar av Lunds kommun, Lomma kommun, Kävlinge kommun, Staffanstorps kommun och Sjöbo kommun.

Härad, mindre folk- och landområden, vilkas huvudsyfte ursprungligen verkar ha varit av rättslig natur, nämligen upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet alltså det äldre lokala tingsdistriktet, det vill säga rätts- och förvaltningsområdet, inom ett landskap. En annan, samtida benämning på härad anses hundare vara, belagt från tidigt 1000-tal, bland annat genom Jarlabankestenen vid Vallentuna kyrka i Uppland. Inskriften från 1000-talet innehåller det äldsta kända svenska belägget på ordet hundare. Texten översatt lyder: Jarlabanke lät resa denna sten efter sig, medan han levde, och han gjorde denna tingsplats, och ensam ägde han hela detta hundare. Hundare var en benämning på distrikt i de gamla svealandskapen (Uppland, Västmanland o. Södermanland) och ersattes av götalandskapens (Västergötland och Östergötland) benämning härad under mitten av 1300-talet genom Magnus Erikssons landslag.

Torna härad

Län, fögderier, tingslag, domsagor och tingsrätter
Häradet hörde mellan 1634 och 1996 till Malmöhus län. Från 1997 ingår området i Skåne län.
Församlingarna tillhör(de) Lunds stift

Häradets socknar hörde till följande fögderier:
1720-1863 Torna, Bara och Harjagers fögderi
1864-1917 Torna och Bara fögderi
1918-1990 Lunds fögderi bara till 1946 för Blentarps socken, bara till 1952 för Everlövs socken, bara till 1963 för socknarna i Lomma kommun, ej mellan 1952 och 1967 för Stora Råby och Gödelövs socknar
1946-1990 Ystads fögderi för Blentarps socken och från 1952 för Everlövs socknar
1963-1990 Malmö fögderi för socknarna i Lomma kommun och mellan 1952 och 1966 för Stora Råby och Gödelövs socknar
Häradets socknar tillhörde följande tingslag, domsagor och tingsrätter:
1683-1899 Torna härads tingslag i
1683-1690 Torna, Bara och Oxie häraders domsaga
1691-1850 Torna, Bara och Harjagers häraders domsaga
1851-1899 Torna och Bara häraders domsaga
1900-1970 Torna och Bara domsagas tingslag, bara till 1952 för socknarna Blentarp och Everlöv, i Torna och Bara domsaga
1952-1966 Färs tingslag för socknarna Blentarp och Everlöv
1967 -1970 Ystads domsaga för socknarna Blentarp och Everlöv
1971- Ystads domsaga för socknarna i Sjöbo kommun
1971- Lunds domsaga för socknarna i Kävlinge, Lunds och Staffanstorps kommuner samt från 2005 för socknarna i Lomma kommun
1971-2005 Malmö domsaga för socknarna i Lomma kommun

Oxie härad

Oxie Kyrka

Västra Skrävlinge
Hyllie
Fosie
Husie
Södra Sallerup
Bunkeflo
Glostorp
Lockarp
Oxie
Tygelsjö
Västra Klagstorp
Svedala
Törringe
Västra Kärrstorp
Särslöv
Arrie
Eskilstorp
Gessie
Hököpinge
Mellan-Grevie
Södra Åkarp
Västra Ingelstad
Östra Grevie

Oxie härad var ett härad i sydvästra Skåne, i dåvarande Malmöhus län. Det motsvaras idag av hela eller delar av Malmö kommun, Svedala kommun, Vellinge kommun och Staffanstorps kommun. Häradets areal var 1928 230,21 kvadratkilometer varav 226,38 land. Tingsplats var sedan 1600-talet Klörup gemensamt med Skytts härad, som 1904 flyttades till Malmö.

SOCKNAR

Oxie Kyrka

Härader, med dess socknar, i Blekinge, från år 1863. Delningar av socknar efter årtalet finns inritat och beskrivet.
Kyrkhult
(del av Jämshög socken. Bröts ur 16 oktober 1863)
Ringamåla
(del av Asarum socken. Bröts ur 1881)
Öljehult
Backaryd
Eringsboda
(del av Tving socken. Bröts ur 1870)
Sillhövda
Fri.
Er.
Tving
Medelstads härad
Fridlevstad
Rödeby
Augerum
Östra härad
Lö.
Kristianopel
Jämshög
Listers härad
Bräkne härad
Bräkne-Hoby
Ronneby
Hjortsberga
Edestad
Förkärla
Nättraby
Karls-krona
Lösen
Ramdala
Jämjö
Asarum
Hällaryd
Åryd
Mörrum
Elleholm
Karlshamn
Ed.
Listerby
Gammalstorp
Ysane
Sölvesborg
Mjällby
(del av Förkärla socken. Bröts ur 1 maj 1888.)
Hasslö
(del av Nättraby socken. Bröts ur 1 maj 1888.)
Aspö
(del av Augerum socken. Bröts ur 1888.)
Tjurkö
Sturkö
Torhamn
Häradkarta

Hasslö kyrka

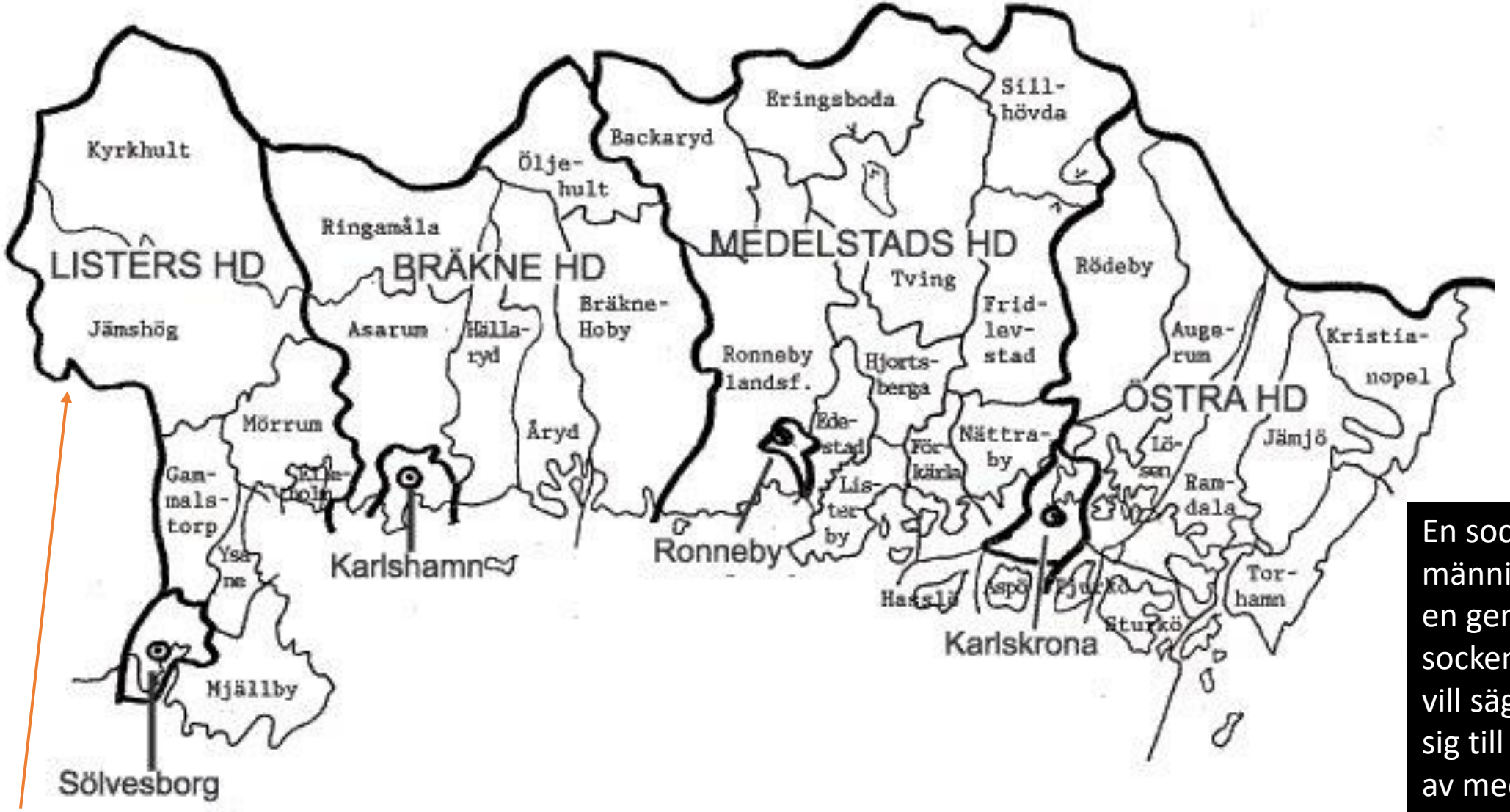

Listers hd

Bräkne hd

Medelstads hd

Östra hd

En socken är ett område där människor bodde som hade en gemensam kyrka. Ordet socken kommer av söka, det vill säga personer som sökte sig till samma kyrka. I början av medeltiden var hela landet indelat i socknar, varje socken med en egen kyrka. På sockenstämman beslutades i gemensamma kyrkliga frågor.

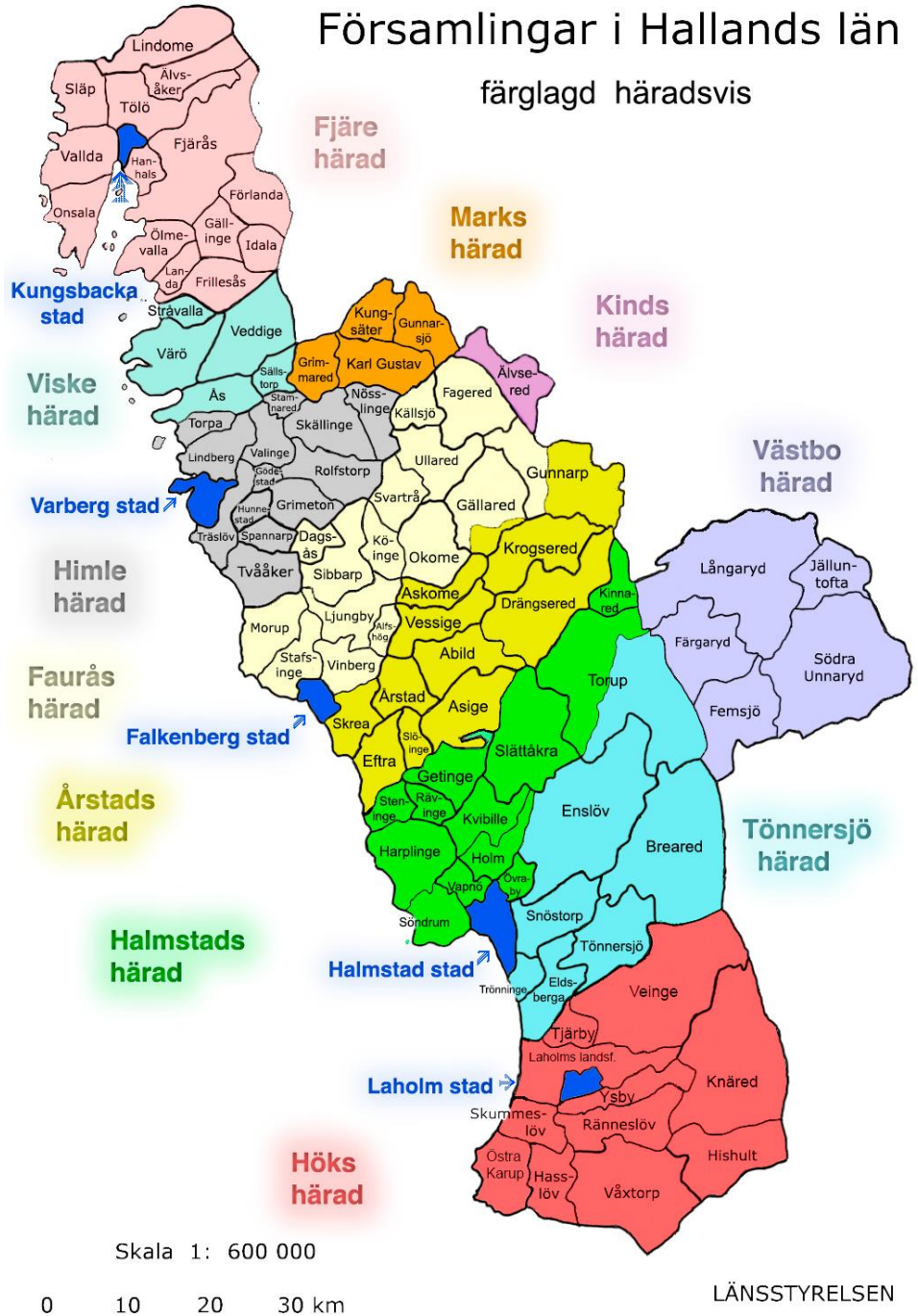

Hembygdsböcker

Frillesås-Landa hembygdsgille. Så bodde de så levde de – en bok om torp och stugor i Frillesås och Landa. 1995

Ort och gårdsnamnsregister för Frillesås

Uppgifterna i denna sammanställning är hämtade från Ortnamnen i Halland som givits ut i tre delar av Ortnamnsarkivet i Uppsala. Kompletteringar har därefter gjorts från andra källor. Avsnittet om Frillesås i boken Ortnamn i Halland finns på Medlemsportalen. Där finns detaljerade uppgifter med bland annat äldsta kända belägg av namn på gårdar och byar.

Härad	Församling Bruksnamn	Gård	Nr Anm.	Typ	Mantal	Namn 1645
Fjäre	Frillesås Musared	Almedal	1	Sk	1	Börge Andersgård
Fjäre	Frillesås Musared	Almedal	2	Sk	2/3	Anders Larsgård
Fjäre	Frillesås Musared	Almedal	3	Sk	1/2	Torkel Svensg
Fjäre	Frillesås Musared	Almedal	4	Sk	1/3	Nils Andersgård

Exempel från Frillesås – Landa några gårdar av fler ett uttdrag